

Wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r.

II UKN 416/97

Inwalidztwo, które powstało w okresie urlopu wychowawczego, po upływie 18-tu miesięcy od ustania zatrudnienia na kolei, czy równorzędnego z tym zatrudnieniem - nie uzasadnia prawa do kolejowej renty inwalidzkiej.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer (sprawozdawca), Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Jadwiga Skibińska-Adamowicz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 1997 r. sprawy z wniosku Ewy S. przeciwko [...] Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w S. o rentę inwalidzką kolejową, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 28 maja 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 28 maja 1997 r. zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 29 października 1996 r. i oddalił odwołanie Ewy S. od decyzji [...] Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w S. z dnia 11 października 1994 r.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podał, co następuje:

[...] Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w S. decyzją z dnia 11 października 1994 r. odmówiła Ewie S. prawa do kolejowej renty inwalidzkiej, ponieważ nie udowodniła co najmniej pięcioletniego okresu składkowego w ciągu ostatnich dziesięciu lat przed zgłoszeniem wniosku o rentę.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z dnia 29 października 1996 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni prawo do renty inwalidzkiej według II grupy inwalidów z

ogólnego stanu zdrowia. Sąd Wojewódzki powołał się na to, że z przebiegu zatrudnienia wnioskodawczynie wynika, iż była zatrudniona od 28 stycznia 1974 r. do 11 października 1982 r. Od tej daty do 11 października 1985 r. przebywała na urlopie wychowawczym, od 12 października 1985 r. do 31 grudnia 1990 r. na bezpłatnym urlopie ze względu na konieczność sprawowania osobistej opieki nad chorą córką. Z urlopu wychowawczego korzystała ponownie od 1 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1993 r. Od 1 stycznia 1994 r. do 30 września 1994 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim. 30 września 1994 r. pracodawca rozwiązał z nią umowę o pracę.

Na podstawie opinii biegłych lekarzy sądowych ortopedy, neurologa, psychiatry, internisty, ginekologa i urologa Sąd ustalił, że wnioskodawczynie była inwalidą III grupy od 1 stycznia 1988 r. Od 1 czerwca 1994 r. jest całkowicie niezdolna do pracy. Sąd Wojewódzki zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczynie prawo do renty inwalidzkiej według II grupy inwalidów.

Z treści uzasadnienia wyroku wynika, że Sąd Wojewódzki uznał, iż wnioskodawczynie dysponuje wymaganym okresem zatrudnienia a inwalidztwo jej powstało w okresie zaliczalnym do okresu zatrudnienia na kolei. Sąd Wojewódzki powołał się na przepisy ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.).

Sąd Apelacyjny rozpatrując apelację organu rentowego doszedł do wniosku, że zarzuty apelacji zasługują na uwzględnienie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego jest poza sporem, że inwalidztwo wnioskodawczynie istnieje od dnia 1 stycznia 1988 r. Inwalidztwo powstało w okresie urlopu bezpłatnego udzielonego w celu sprawowania opieki nad córką Agnieszką, ur. 13 maja 1982 r. Okres ten jest, zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych w związku z art. 11 ust. 2 pkt 1 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) okresem zaliczalnym do okresów zatrudnienia na kolei. Tymczasem przepis art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych stanowi, że inwalidztwo winno powstać w okresie zatrudnienia na kolei lub w okresie równorzędnym z okresem zatrudnienia na kolei albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wnioskodawczynie nie spełnia warunku do przyznania renty inwalidzkiej kolejowej, bowiem jej inwalidztwo powstało w okresie zaliczalnym do okresów zatrudnienia na kolei. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że z akt Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie [...] wynika, iż wnioskodawczynie na mocy prawomoc-

nego wyroku z dnia 29 października 1996 r. nabyła prawo do renty inwalidzkiej według II grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia.

W kasacji pełnomocnik wnioskodawczynie zarzucił wyrokowi Sądu Apelacyjnego naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i zastosowanie i wniósł o zmianę tego wyroku i utrzymanie w mocy wyroku Sądu Wojewódzkiego. W kasacji nie podano naruszenia jakiego przepisu prawa materialnego dopuścił się Sąd Apelacyjny.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja nie ma uzasadnionych podstaw, choćby dlatego, że nie podaje jaki przepis prawa materialnego został naruszony. Poza sporem pozostaje, że inwalidztwo wnioskodawczynie powstało w okresie gdy korzystała ona z urlopu wychowawczego celem sprawowania opieki nad córką. Urlop ten rozpoczęła od 11 października 1982 r. Inwalidą stała się 1 stycznia 1988 r. Inwalidztwo powstało w okresie nieskładkowym w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.). Wnioskodawczynie pobiera rentę inwalidzką na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Spełniła wszystkie warunki wymagane do przyznania tej renty przed wejściem w życie ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji... (art. 26 ust. 2 tej ustawy).

Sąd Apelacyjny nie naruszył przepisów prawa materialnego - w tym przede wszystkim art. 13 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.) uznając, że wnioskodawczynie nie spełnia warunków wymaganych przez ten przepis do przyznania kolejowej renty inwalidzkiej. Zgodnie z przytoczonym przepisem przesłankami nabycia kolejowej renty inwalidzkiej są inwalidztwo, posiadanie okresu zatrudnienia, określonego w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, powstanie inwalidztwa w okresie zatrudnienia na kolei lub w okresie równorzędnym z okresem zatrudnienia na kolei, albo nie później niż w ciągu 18-tu miesięcy od ustania tych okresów. Nie spełnienie jednej z wymienionych przesłanek przesądza o braku prawa do kolejowej renty inwalidzkiej. Wnioskodawczynie nie spełnia ostatniej z wymienionych przesłanek. Okresy zatrudnienia na kolei oraz równorzędne z nimi są

wymienione enumeratywnie w art. 6 i 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych. Wśród tych okresów nie wymienia się urlopu wychowawczego.

Art. 8 omawianej ustawy określa okresy zaliczalne do okresów zatrudnienia na kolei. W punkcie 1 odsyła do okresów wymienionych w art. 11 ust. 2 pkt 9 i 11 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

W art. 11 ust. 2 pkt 9 ustawy o z.e.p. wymieniony jest m.in. urlop wychowawczy. Z treści art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych wynika wyraźnie, że dla celów świadczeń w tej ustawie przewidzianych okres urlopu wychowawczego jest traktowany jak okres zaliczalny do pracy na kolei. Jest to regulacja szczególna, odmienna od powszechnego systemu zaopatrzenia emerytalnego, dla którego okres urlopu wychowawczego jest okresem równorzędnym z zatrudnieniem (okresem nieskładkowym). Skoro wnioskodawczyni stała się inwalidą w okresie zaliczalnym do zatrudnienia na kolei, nie nabyła prawa do kolejowej renty inwalidzkiej zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Dlatego też Sąd Najwyższy na mocy art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji.

=====